

(Van een medewerker)

Er zijn termen die je al vervloekt om hun onbruikbaarheid als je ze de eerste keer tegenkomt. Volgens het hooglerarenechtpaar Fokkema & Ibsch omvat 'Modernisme' alle literatuur tussen 1910 en 1940 die niet onder het expressionisme, futurisme en surrealisme valt. Het gedrag van de personages in Modernistische (ik gebruik het woord ook maar) romans wordt niet meer uitsluitend bepaald door erfelijkheid en milieu maar vooral door het onvoorspelbare denken dat de mens nu eenmaal eigen is.

Een ander kenmerk van de Modernistische roman is dat de erkenning pas na de Tweede Wereldoorlog kwam toen de beweging van het 'documentair realisme' al was ingezet. Modernisten zijn intellectueel, hebben weinig aandacht voor de buitenwereld en zijn niet eenzijdig genoeg om zich d.m.v. manifesten te presenteren.

In het voorlaatste nummer van

In Studium Generale

Modernisme in de Europese letterkunde

'Het oog in 't Zeil' werd door de biograaf van de modernisten Du Perron en Ter Braak, J.H.W. Veenstra, een fel stuk tegen het boek van Fokkema & Ibsch geschreven. Ibsch besloot niet te reageren op de 'emotionele metaforische stijl' van Veenstra en Fokkema trachtte in hetzelfde nummer o.a. aan te tonen dat er een verschil is tussen 'modern' en 'modernistisch'.

Zonder al te veel drukte over de ingewikkelde theoretische problemen rondom de geruchtmakende studie van Fokkema en Ibsch, organiseert het bureau Studium Generale van de Katholieke Hoge-

school Tilburg deze en volgende maand een aantrekkelijk programma over Modernisme. Uit de drie belangrijkste taalgebieden werden drie vooraanstaande modernistische schrijvers gekozen: Joyce, Proust en Musil. Er worden verfilmingen van hun boeken getoond en lezingen over hun positie in de Europese letterkunde gehouden. Morgen (13.30 uur) draait in zaal AZ 7 van de KHT 'Passages from Finnegans wake' naar de roman 'Finnegans wake' van James Joyce.

Pas op de laatste dag van het programma (3 oktober) komen de schrijvers van het boek, plus de

Het Algemeenblad 11-9-'85

wetenschappers die de lezingen verzorgen in een forumdiscussie bij elkaar. Wie dat allemaal te ingewikkeld vindt, kan de 'Portretgalerie' bezoeken. Deze tentoonstelling omvat een veertigtal foto's van Proust, Joyce en Musil in verschillende fasen van hun leven, manuscripten en personages die model hebben gestaan in hun boeken. Een folder met aanvullende gegevens ligt klaar.

Fokkema & Ibsch schrijven dat de reacties van de academische wereld van geen belang zijn geweest bij het 'ontdekken' van de Modernisten. Dit is te danken aan de lezers. Dit moet, hoe dan ook, voor velen een geruststelling zijn. Niet in de laatste plaats voor lezers van bovengenoemde schrijvers die 'Modernisme in de Europese letterkunde' niet gelezen hebben.

Modernisme in de Europese letterkunde (1984) Uitgeverij De Arbeiderspers f 44,50.

■ HANS RENDERS